

Nr 275.

Av herr **Nilsson** i Landeryd **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 86, om ändring i vissa delar av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna.

Det förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, som Kungl. Maj:ts proposition nr 86 innehåller, avser att på ett bättre sätt än nu är fallet tillförsäkra vederbörande rotehållare verklig ersättning för sina i denna egenskap påvilande kostnader.

Enligt förslaget skall uppskattning av dessa kostnader ske vart femte år och därvid upptagas icke allenast kontant lön till manskapet utan även värdet av kostnader för upplåtelse av torp och andra naturaprestationer, som skola utgå. Emellertid finnes — vilket också framgår av motiveringen till propositionen — en del soldater, som icke bebo sina torp men som enligt kontrakt äga rätt att vid anfordran komma i besittning av desamma. Dessa torp äro genom skifte avsatta för ändamålet men i många fall icke av soldaten tagna i bruk och därför ej heller bebyggda. Av samma anledning äro en del torp till och med försålda från roten.

Under de senare årens kristid med mycket sjunkande penningvärde hava soldaterna ansett sina kontrakterade löner alldeles för låga och därför begärt ökning häri av rotehållarne. Dessa å sin sida hava icke ansett sig kunna gå med på ökning i den kontanta lönen därför att utsikt saknats att återfå detta av staten. För att framtvinga löneökning har då soldaten kunnat fordra att komma i besittning av torpet med nödiga byggnader, vilket givetvis medfört, att rotehållaren måst i ena eller andra formen gå soldatens önskan till mötes.

Fall förekomma emellertid — och sannolikt ganska talrika sådana — då soldaten av ren hänsyn för sina rotehållare och motvilja inför utvägen att tillgripa tvång, avstått från att fordra torpet, och därmed

även gått förlustig denna förmån eller däremot svarande ökning i lönen.

Enligt yttrande av kammarkollegiet och statskontoret sid. 11 sista stycket i propositionen, till vilket yttrande departementschefen anslutit sig, borde vid uppskattningen, därest efter den 31 december 1919 förändring ägt rum i gällande avtal mellan soldat och rote- eller rusthållare, värdet av utgående prestationer icke sättas högre än värdet av förutvarande prestationer.

Genom tillämpningen härav uteslutes varje möjlighet för rotehållare att utan egen uppoffring före år 1926 tillförsäkra soldat, som är berättigad att erhålla torp men icke velat tilltvinga sig detta, ersättning för mistningen av denna förmån. Vid genomförandet av en så genomgripande reform, som det Kungl. förslaget innebär, måste det vara av vikt, att de förbättringar, som därmed avses, så långt det är möjligt komma alla vederbörande till godo. För att detta skall kunna ske i de fall, som enligt ovanstående åsyftas, torde vara tillräckligt att i de grunder, som Kungl. Maj:t kommer att utfärda rörande tillämpningen av denna lag, en bestämmelse härom inflyter.

På grund av vad sålunda framhållits tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte i motiveringen till sitt beslut i anledning av ifrågavarande proposition göra ett uttalande därom, att i sådana fall, då rusthåll eller rote varit skyldig att tillhandahålla torp, men genom skriftligt avtal med vederbörande, emot vederlag befriats härifrån, vid den uppskattning som sker 1922 jämväl värdet av dylikt vederlag skall beräknas ändock att avtal därom träffats efter den 31 december 1919, dock högst till ett belopp av 200 kronor per år.

Stockholm den 5 mars 1921.

Bernhard Nilsson.

C. O. Johansson.

J. A. Jonsson.

C. J. Jonsson,
Mörkhult.